

**Forslag
til**

Lov om ændring af lov om universiteter (universitetsloven)

(Varetagelse af opgaver for en minister, ankenævn for afgørelser om merit, udvidelse af bestyrelsens opgaver og sammensætning, ph.d.-skoler, aftagerpaneler mv.)

§ 1

I lov om universiteter (universitetsloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 280 af 21. marts 2006, som ændret ved lov nr. 544 af 8. juni 2006, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 2 indsættes:

”§ 2 a. Universitetet kan med grundlag i sin forskning udføre opgaver for vedkommende minister efter aftale med denne, jf. dog § 33, stk. 2.”

2. I § 8 indsættes efter stk. 1 som nyt stykke:

”Stk. 2. Ministeren fastsætter regler om ph.d.-uddannelsen, jf. § 4, stk. 1, nr. 3.”
Stk. 2 bliver herefter stk. 3.

3. Efter § 8 indsættes:

”§ 8 a. Ministeren kan fastsætte regler om, at kommunikation mellem universitetet og indskrevne studerende, herunder ph.d.-studerende, helt eller delvis skal ske elektronisk.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om, at studerendes evalueringer af undervisningen skal offentliggøres på universitetets hjemmeside.

§ 8 b. Universitetet tilbyder efter anmodning samtaler til personer, som efter afsluttet adgangsgivende eksamen vil søge optagelse på universitetets bacheloruddannelser.

Stk. 2. Ministeren kan fastsætte regler om samtalerne efter stk. 1.”

4. I § 10, stk. 8, indsættes efter ”ministeren”: ”om universitetets samlede virksomhed, jf. § 2 og § 2 a.”

5. I § 10 indsættes efter stk. 8, som nyt stykke:

”Stk. 9. Bestyrelsen indgår aftale om varetagelse af opgaver efter § 2 a og nye aftaler om opgavevaretagelse efter § 7 med vedkommende minister.”

Stk. 9 – 10 bliver herefter stk. 10 – 11.

6. I § 12, stk. 2, indsættes som 1. pkt.:

”Bestyrelsens sammensætning skal afspejle universitetets samlede opgaveportefølje.”

7. I § 12, stk. 2, ændres ”og” til: ”,” og efter ”videnuveksling” indsættes: ”og universitetets opgaveområder, jf. § 2 a.”

8. I § 12, stk. 3, indsættes efter 1. pkt.:

”Ved et medlems varige forfald inden periodens udløb kan en afløser udpeges for den resterende periode.”

9. § 14, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

”Den øvrige øverste ledelse, dekaner, direktører, institutledere, sektorchefer, ph.d.-skoleledere og studieledere, varetager deres opgaver efter bemyndigelse fra rektor, jf. § 16, stk. 1 og 3 – 9, § 16 a, stk. 4, 5 og 7, § 16 b, stk. 4 – 6, § 17, stk. 2 og 4, og § 18, stk. 5.”

10. I § 14 indsættes efter stk. 4, som nyt stykke:

”Stk. 5. Rektor ansætter og afskediger direktører af faglige enheder placeret på hovedområdeniveau.”

Stk. 5 – 10 bliver herefter stk. 6 – 11.

11. I § 14, stk. 10, der bliver stk. 11, indsættes efter ”dekaner”: ”og direktører af faglige enheder på hovedområdeniveau.”

12. I § 15, stk. 5, indsættes efter ”hovedområdets akademiske råd”: ”, jf. dog stk. 6.”

13. I § 15 indsættes efter stk. 5, som nyt stykke:

”Stk. 6. Akademisk råd for en faglig enhed på hovedområdeniveau sammensættes af direktøren, som er født formand, og af medlemmer, der repræsenterer det videnskabelige personale, herunder ph.d.-studerende, der har tjenestested ved den faglige enhed. Repræsentanter for det videnskabelige personale, herunder ph.d.-studerende, vælges af og blandt det videnskabelige personale, herunder ph.d.-studerende, der er ansat med tjenestested ved den faglige enhed.”

Stk. 6 bliver herefter stk. 7.

14. § 16, stk. 1, affattes således:

”Dekanen varetager ledelsen af hovedområdet og sikrer sammenhæng mellem forskning, uddannelse og opgaver efter § 2 a, jf. dog § 16 a, stk. 4. Dekanen sikrer endvidere kvalitet af uddannelse, undervisning og opgaver efter § 2 a samt tværgående kvalitetsudvikling af hovedområdets uddannelse, forskning og opgaver efter § 2 a.”

15. I § 16, stk. 3, indsættes efter ”institut”: ”og en sektorchef ved hver faglige enhed på institutniveau.”

16. I § 16 indsættes efter stk. 3, som nye stykker:

”Stk. 4. Dekanen udpeger og afsætter ph.d.-skoleledere.

Stk. 5. Dekanen skal med inddragelse af ph.d.-skoleledere igangsætte og følge op på internationale evalueringer af ph.d.-skoler, herunder deres ledelse, organisering, aktiviteter og kvaliteten af ph.d.-afhandlinger.”

Stk. 4 – 9 bliver herefter stk. 6 – 11.

17. § 16, stk. 4, der bliver stk. 6, affattes således:

”Stk. 6. Dekanen nedsætter studienævn og ph.d.-udvalg. Dekanen godkender formænd og næstformænd for studienævn og formænd for ph.d.-udvalg.”

18. I § 16, stk. 5, der bliver stk. 7, og i § 16, stk. 7, der bliver stk. 9, ændres ”i henhold til stk. 4” til: ”i henhold til stk. 6”.

19. § 16, stk. 7, der bliver stk. 9, affattes således:

”Stk. 9. Dekanen kan i særlige tilfælde opløse studienævn og ph.d.-udvalg, der er nedsat i henhold til stk. 6. Dekanen kan endvidere i særlige tilfælde overtage studienævnets og ph.d.-udvalgs opgaver, hvorved § 18, stk. 4 og 6, og § 16 b, stk. 7, fraviges.”

20. § 16, stk. 9, der bliver stk. 11, affattes således:

”Stk. 11. De nærmere regler om ansættelse og afskedigelse efter stk. 3 fastsættes i vedtægten. Ansættelsesproceduren skal sikre, at institutledere og sektorchefer har faglig og ledelsesmæssig legitimitet. Desuden fastsættes de nærmere regler om udpegning og afsættelse efter stk. 4 og 7 i vedtægten. Proceduren for udpegning efter stk. 4 skal sikre, at ph.d.-skoleledere har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.”

21. Efter § 16 indsættes: ”*Faglige enheder*

§ 16 a. Opgaver efter § 2 a kan varetages ved faglige enheder.

Stk. 2. Faglige enheder kan placeres på hovedområde- eller institutniveau.

Stk. 3. En faglig enhed på hovedområdeniveau ledes af en direktør. Direktøren skal så vidt muligt være anerkendt forsker og skal desuden have erfaring med og indsigt i ledelse og løsning af opgaver efter § 2 a.

Stk. 4. Direktøren ved den faglige enhed varetager ledelsen af den faglige enhed og sikrer sammenhæng og kvalitet af den faglige enheds opgaver efter § 2 a. Direktøren har endvidere ansvaret for at sikre kvalitetsudvikling af den faglige enheds opgaver. Direktøren skal desuden sikre, at medarbejderne ved den faglige enhed bidrager til universitetets uddannelse efter nærmere aftale med studielederen og ph.d.-skolelederen.

Stk. 5. Direktøren ansætter og afskediger sektorchefer, jf. stk. 6.

Stk. 6. En faglig enhed på institutniveau ledes af en sektorchef. Sektorchefen skal så vidt muligt være anerkendt forsker og skal desuden have erfaring med og indsigt i ledelse og løsning af opgaver efter § 2 a.

Stk. 7. Sektorchefen ved den faglige enhed skal varetage den faglige enheds daglige ledelse, herunder planlægning og fordeling af arbejdsopgaver. Sektorchefen skal endvidere følge op på evaluering af den faglige enheds opgaver. Sektorchefen ved den faglige enhed kan pålægge medarbejdere at løse bestemte opgaver. I den tid, hvor de videnskabelige medarbejdere ikke er pålagt sådanne opgaver, forsker de frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer.

Stk. 8. De nærmere regler om ansættelse og afskedigelse efter stk. 5 fastsættes i vedtægten. Ansættelsesproceduren skal sikre, at sektorchefer ved faglige enheder har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.

Ph.d.-skoler, ph.d.-skoleleder og ph.d.-udvalg

§ 16 b. Ph.d.-uddannelse foregår ved ph.d.-skoler, der varetager og sikrer kvaliteten af ph.d.-uddannelse.

Stk. 2. Universitetet opretter det nødvendige antal ph.d.-skoler.

Stk. 3. En ph.d.-skole har en leder, som skal være anerkendt forsker og have erfaring med og indsigt i ph.d.-uddannelse.

Stk. 4. Ph.d.-skolelederen udpeger ph.d.-vejledere og indstiller formænd for ph.d.-udvalg til dekanen efter regler fastsat af det enkelte universitet. Ph.d.-skolelederen godkender ph.d.-studerende efter indstilling fra repræsentanter for det videnskabelige personale i ph.d.-udvalget.

Stk. 5. Ph.d.-skolelederen forestår med inddragelse af ph.d.-udvalget planlægning af skolens uddannelse, herunder internationale ophold.

Stk. 6. Ph.d.-skolelederen indstiller til dekanen om opfølgning på evalueringer af skolen. Evalueringer og opfølgningsplaner skal offentliggøres.

Stk. 7. For at sikre studerendes indflydelse på ph.d.-forløbet nedsættes ph.d.-udvalg, hvori der er deltagelse af ph.d.-studerende. Ph.d.-udvalgets opgaver er at:

- 1) indstille til dekanen om sammensætningen af bedømmelsesudvalg,
- 2) godkende ph.d.-kurser samt kvalitet og relevans af udlandsophold,
- 3) udarbejde forslag til ph.d.-skolelederen om interne retningslinjer og vejledning,
- 4) udtale sig til ph.d.-skolelederen om evaluering af ph.d.-uddannelse og -vejledning,
- 5) behandle ansøgninger om merit og dispensation,
- 6) udtale sig inden for sit område om alle sager af betydning for ph.d.-uddannelse og -vejledning, som dekanen eller den, dekanen bemyndiger hertil, forelægger.

Stk. 8. Ph.d.-udvalget består af repræsentanter for det videnskabelige personale og af ph.d.-studerende, som vælges af og blandt henholdsvis det videnskabelige personale og ph.d.-studerende.

Stk. 9. De nærmere regler for etablering af ph.d.-skoler og sammensætning af ph.d.-udvalg fastlægges i vedtægten for det enkelte universitet. Universiteter kan i samarbejde oprette ph.d.-skoler med forankring på ét universitet. De nærmere regler for ph.d.-skoler oprettet som samarbejder mellem universiteter, herunder sammensætning af ph.d.-udvalg, fastsættes i vedtægten for de deltagende universiteter.”

22. I § 18, *stk. 1*, ændres ”stk. 4” til ”stk. 6”.

23. I § 18, *stk. 4*, ændres ”stk. 5” til ”stk. 7”.

24. I § 18, *stk. 6, nr. 4*, indsættes efter ”merit”: ”, herunder forhåndsmerit,”.

25. Efter § 18 indsættes:

”§ 18 a. Faglige spørgsmål ved studienævnets afgørelser om merit, herunder forhåndsmerit, jf. § 18, *stk. 6, nr. 4*, kan af den, afgørelsen vedrører, indbringes for et ankenævn.

Stk. 2. Rektor nedsætter ankenævnet med en repræsentant for det videnskabelige personale ved samme eller beslægtede uddannelse på universitetet og en repræsentant for det videnskabelige personale ved samme eller beslægtede uddannelse på et andet universitet.

Stk. 3. Ministeren fastsætter nærmere regler for nedsættelse af ankenævnet og dets virksomhed herunder, at ankenævnets afgørelser er endelige, for så vidt angår faglige spørgsmål.

§ 18 b. Universitetet nedsætter det nødvendige antal aftagerpaneler, der sammensættes af udefra kommende medlemmer, jf. stk. 6. Medlemmerne skal tilsammen have erfaring med og indsigt i uddannelsesområdet og de ansættelsesområder, som uddannelserne giver adgang til.

Stk. 2. Universitetet sikrer dialog mellem aftagerpanelet og universitetet om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet og inddrager aftagerpanelet ved udvikling af nye og eksisterende uddannelser samt ved udvikling af nye undervisnings- og eksamensformer.

Stk. 3. Universitetet beskikker censorer efter indstilling fra aftagerpanelet.

Stk. 4. Aftagerpanelet kan udtale sig om alle forhold af væsentlig betydning for uddannelserne og har pligt til at drøfte de uddannelsesmæssige forhold, som universitetet forelægger.

Stk. 5. Universitetet kan nedsætte aftagerpaneler efter stk. 1 i fællesskab med andre universiteter, jf. stk. 6.

Stk. 6. De nærmere regler om organisering og nedsættelse af aftagerpaneler fastsættes i vedtægten.”

26. I § 19, *stk. 1*, ophæves 2. og 3. punktum.

27. § 19, *stk. 2*, ophæves, og i stedet indsættes:

»*Stk. 2.* Tilskud til universitetets udbud af godkendte uddannelser efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5 ydes ud fra takster på de årlige finanslove og antal årsstuderende samt eventuelt afsluttede studieforløb.

Stk. 3. Rammer for tilskud til forsknings- og formidlingsvirksomhed og andre opgaver, som er henlagt til universitetet, fastlægges på de årlige finanslove«.

Stk. 3 – 7 bliver herefter stk. 4 – 8.

28. I § 26 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Universitetet kan opkræve et gebyr af visse udenlandske ansøgere for at

- 1) behandle ansøgning om optagelse på uddannelsen, hvis deres adgangsgivende eksamen ikke er dansk,
- 2) afholde en kvalifikationsprøve til dokumentation af, at ansøgeren opfylder de nødvendige faglige krav for optagelse på uddannelsen, og
- 3) afholde en særligt tilrettelagt prøve i engelsk eller andet fremmedsprog til dokumentation af, at ansøgeren har de nødvendige sprogkundskaber for optagelse på uddannelser udbudt på engelsk eller et andet fremmedsprog.»

29. I § 28, *stk. 3*, ændres ”§ 14, stk. 5” til: ”§ 14, stk. 6”.

30. I § 33 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling kan undtagelsesvis efter forhandling med vedkommende minister og universitetet pålægge universitetet at udføre opgaver efter § 2 a mod betaling.»

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Stk. 2. § 8 b, i lov om universiteter, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, har virkning fra den 1. januar 2008.

Stk. 3. §16 a, stk. 3 og 6, finder først anvendelse, når en lederstilling genopslås efter lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslagets baggrund og formål

Regeringens mål er, at Danmark skal have universiteter i verdensklasse. Universiteter med stærke faglige miljøer, der kan fastholde og tiltrække de dygtigste studerende, lærere og forskere fra ind- og udland. Universiteter, som gennem forskning og uddannelse af høj kvalitet kan bidrage væsentligt til Danmarks konkurrencekraft, vækst og velstand.

Som et centralt element i bestræbelserne gennemføres der med virkning fra 1. januar 2007 en gennemgribende reform af strukturen på universitets- og forskningsområdet. Danmark får færre og stærkere universiteter og nye rammer for den forskningsmæssige betjening af offentlige myndigheder - et nyt danmarkskort for universitets- og forskningsområdet.

Med den nye struktur reduceres 25 forskningsinstitutioner – 12 universiteter og 13 sektorforskningsinstitutioner - til 11 institutioner. 97 pct. af aktiviteterne samles på syv universiteter. De resterende tre pct. fordeler sig på fire mindre institutioner.

Danmark får med reformen tre store universiteter - Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Danmarks Tekniske Universitet - fire mellemstore universiteter – Aalborg Universitet, Syddansk Universitet, Handelshøjskolen i København og Roskilde Universitetscenter - og et mindre universitet – IT-universitetet.

Med det nye danmarkskort for universiteter og forskning samles institutioner, der baserer sig på den europæiske universitetstradition med fakulteter og institutioner, der baserer sig på den amerikanske universitetstradition med universitetsskoler, inden for et og samme universitet. Aarhus Universitet vil således i forbindelse med sammenlægningen med Handelshøjskolen i Århus oprette en universitetsskole, Handelshøjskolen, Aarhus Universitet.

Universitetsskolen oprettes som et hovedområde, hvis forskning, uddannelse og formidling i særlig grad rettes mod en eller flere velafgrænsede aftagergrupper i form af brancher eller erhverv, og hvis virksomhed tilrettelægges i tæt dialog med disse aftagergrupper. Universitetsskolen har stort fokus på efter- og videreuddannelse og dialog med aftagere om behov for og indhold af uddannelser.

En universitetsskole skal udvise stor lydhørhed og fleksibilitet i forhold til skiftende forventninger på markedet. Et aftageråd skal bidrage til dette. Aftagerådet skal rådgive universitetsskolen om fremtidige uddannelsesbehov, udformningen af uddannelser, forskningsfelter, erhvervssamarbejde og universitetsskolens økonomiske strategi.

Aftagerådet skal rådgive dekanen på en sådan måde, at universitetsskolen i sin strategiske planlægning kan inddrage brugernes behov og ønsker. Det forudsættes, at dialogen er tæt og sker løbende, således at universitetsskolen kan reagere hurtigt og fleksibelt på brugernes ændrede behov og ønsker og tilpasse sine akti-

viteter hertil. Dekanen vil skulle sikre, at disse tilpasninger sker under hensyn til universitetets samlede virksomhed.

Der vil for en universitetsskole være et behov for en særlig fremhævelse af universitetsskolens navn og profil i relation til omverdenen, specielt aftagergrupperne.

Der pågår forhandling mellem Aarhus Universitet og Danmarks Pædagogiske Universitet om sammenlægning. Det er hensigten, at Danmarks Pædagogiske Universitet ligeledes organiseres som en universitetsskole inden for Aarhus Universitet.

Tre forskningsinstitutioner – Socialforskningsinstituttet, Arbejdsmiljøinstituttet og Danmarks og Grønlands Geologiske Undersøgelse - reorganiseres som selvstændige enheder med bl.a. nye bestyrelser som et resultat af de faglige kortlægninger. Miljøministeren fremsætter samtidig hermed lov om den nye uafhængige institution De nationale geologiske undersøgelser for Danmark og Grønland.

Det nye danmarkskort giver stabilitet i universitetsstrukturen og vil bidrage til at fremtidssikre universiteterne og styrke dem i den globale konkurrence.

Det danmarkskort for universiteter og sektorforskning, der er etableret, er et resultat af en konstruktiv dialog med universiteternes og sektorforskningsinstitutionernes bestyrelser. De enkelte institutioner har gennemført et grundigt arbejde med at analysere og dokumentere synergi- og sammenlægningspotentialerne og har derved skabt et solidt fagligt fundament for udformningen af danmarkskortet.

Hver enkelt sammenlægning skønnes at medføre faglige synergieffekter i form af styrket international forskningsgennemslagskraft, mere uddannelse, øget erhvervssamarbejde og innovation, øget evne til at tiltrække internationale forskningsmidler, herunder EU-midler, og styrket myndighedsbetjening.

Med lovforslaget foreslås en tilpasning af lovens anvendelsesområde (kapitel 1) og styrelsesbestemmelser (kapitel 3) i lyset af det nye danmarkskort, især sammenlægningen af sektorforskningen og universiteterne.

Lovforslaget indeholder desuden et forslag om obligatoriske ph.d.-skoler på universiteterne. Det er regeringens mål at uddanne flere forskere og skabe større kvalitet i rammerne omkring forskeruddannelsen. Alle ph.d.-studerende skal være tilknyttet en sådan obligatorisk ph.d.-skole. Hver skole ledes af en ph.d.-skoleleder. En ph.d.-skole kan omfatte flere universiteter, men er forankret på ét universitet. Den formelle ramme om uddannelsen skal sikre en forskeruddannelse af høj kvalitet gennem en klar og entydig opgave- og ansvarsfordeling.

Regeringen foreslår endvidere, at der etableres obligatoriske aftagerpaneler ved universiteterne. Universitetsuddannelserne skal løbende udvikles, så de svarer til samfundets behov for højtuddannet arbejdskraft. Etableringen af aftagerpaneler skal derfor sikre og styrke den løbende systematiske dialog med aftagerne om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet. Aftagerpanelerne skal bidrage til en dynamisk udvikling af universitetsuddannelsernes samspil med arbejdsmarkedet.

Endelig omfatter lovforslaget enkelte ændringer, som det efter drøftelse med Formandskredsen for universiteter og Rektorkollegiet er fundet hensigtsmæssigt at gennemføre som følge af den internationale og teknologiske udvikling og erfaringer fra universitetslovens første leveår.

Der vil senere i denne folketingssamling blive fremsat yderligere forslag til ændringer af universitetsloven som opfølgning på velfærdsaftalen.

2. Lovforslagets indhold

2.1. Formål – myndighedsbetjening

Universiteternes formål fremgår af universitetslovens § 2. Der sker ingen ændring af denne bestemmelse. Universiteternes hovedformål er fortsat at forske, uddanne og formidle viden.

De opgaver, som omfattes af den foreslåede § 2 a, er de opgaver, der hidtil er blevet varetaget af sektorforskningsinstitutionerne, jf. sektorforskningslovens § 2.

Syddansk Universitet, Aarhus Universitet og Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole har allerede før 1. januar 2007 varetaget opgaver med forskningsbaseret understøttelse af myndighedsvaretagelsen på visse fagområder. Med sammenlægningen af universiteter og sektorforskningsinstitutioner pr. 1. januar 2007 kommer flertallet af universiteter til at varetage denne type af opgaver. Det drejer sig om Københavns Universitet, Aarhus Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Aalborg Universitet og Syddansk Universitet. Universitetsloven foreslås derfor ændret, således at universiteterne efter aftale kan udføre myndighedsbetjening for en minister.

Af lovforslaget fremgår, at omfang, kvalitet og betaling for udførelsen af myndighedsbetjeningen forventes fastlagt i 4-årige, rullende aftaler mellem fagministrene og universiteterne.

I de første år vil fagministeren som udgangspunkt være forpligtet til at aftage myndighedsbetjeningen fra de universiteter, hvori den pågældende fagministers sektorforskningsinstitution er blevet integreret, ligesom det pågældende universitet vil være forpligtet til at levere myndighedsbetjeningen.

I aftalerne kan fagministeren forbeholde sig ret til at konkurrenceudsætte aktiviteterne, som udgangspunkt med virkning fra 2009. Hvis en fagminister vælger at konkurrenceudsætte en aktivitet, kan det universitet, der hidtil har varetaget opgaven, ophøre med at afsætte kapacitet til varetagelsen af den pågældende opgave.

Som led i varetagelse af myndighedsbetjeningen vil det i mange tilfælde været påkrævet, at en række interessenter høres ved udformning af strategier. Til det brug kan der være behov for, at universitetet nedsætter rådgivende udvalg, som har indsigt i forskningsbaseret myndighedsbetjening på de relevante områder. Etableringen af rådgivende udvalg kan være en del af den forpligtelse, som universitetet påtager sig i aftalen.

Det forhold, at universiteter i fremtiden skal varetage forskningsbaseret myndighedsbetjening, medfører ikke ændringer i forskningsfriheden, jf. også videnskabsministerens svar på spørgsmål nr. 15 stillet af Udvalg for Videnskab og Teknologi den 11. februar 2003 i forbindelse med behandlingen af forslag til universitetsloven, lov nr. 403 af 28. maj 2003. Forskningsfriheden er uanfægtet af dette lovforslag.

2.2. Uddannelser

2.2.1. Elektronisk kommunikation mellem universitetet og indskrevne studerende

Gennem de senere år har der vist sig et stigende behov for, at universiteterne kan kræve elektronisk tilmelding til undervisning, prøver mv. og elektronisk aflevering af projekter, specialer, ph.d.-afhandlinger mv. fra studerende. Som led i den teknologiske udvikling findes det derfor hensigtsmæssigt, at ministeren får mulighed for at fastsætte regler om, at kommunikation mellem universitetet og indskrevne studerende helt eller delvist sker elektronisk.

2.2.2. Fokus på god undervisning

Med det formål at synliggøre og dokumentere god undervisning foreslås det, at de studerendes evalueringer af undervisningen skal offentliggøres på universiteternes hjemmeside. Evalueringen sker i form af systematiske og sammenlignelige kursus- og undervisningsevalueringer. Synliggørelse af den gode undervisning vil således også kunne understøtte de studerende i et mere kvalificeret valg af kurser og uddannelse.

2.2.3. Forbedret vejledning ved valg af uddannelse

Det er målet, at der skal være en god overgang fra ungdomsuddannelser til videregående uddannelser. Flere unge vil kunne påbegynde og gennemføre en universitetsuddannelse, hvis de gennem en forbedret vejledning gives et kvalificeret grundlag for at vælge uddannelse. Det foreslås derfor, at alle unge, der har en adgangsgivende eksamen, og som vil søge om optagelse på en bacheloruddannelse, skal have ret til en vejledende og afklarende samtale på universitetet inden ansøgningsfristens udløb. Universitetet skal tilbyde mulighed for såvel telefonisk som personlig kontakt.

2.2.4. Særlig kvote for optagelse af ansøgere fra lande uden for EU/EØS og sprogkrav til udenlandske studerende

Det er målet, at der for ansøgere fra lande uden for EU/EØS i optagelsessystemet skal oprettes en særlig kvote for de uddannelser, der udbydes på engelsk, sådan at disse ansøgere kan få tidligere svar på deres ansøgning om optagelse end i dag. Herved står universiteterne bedre i konkurrencen med universiteter fra andre lande om at kunne tiltrække de bedst kvalificerede udenlandske ansøgere, og således at de optagne får bedre tid til at skaffe opholdstilladelse inden studiestart. Den særlige kvote fastsættes hvert år af ministeriet efter indstilling fra universitetet og vil omfatte optag til såvel bachelor-, kandidat- som masteruddannelser.

Med det formål at sikre de nødvendige kundskaber i engelsk til at gennemføre universitetsuddannelser, der udbydes på engelsk, foreslås det, at der skal fastsættes krav om, at ansøgerne inden studiestart skal dokumentere kundskaber i engelsk svarende til mindst engelsk på B-niveau. Et generelt krav om engelsk på mindst B-niveau er fra optag 2008 allerede i dag gældende ved optag til alle bacheloruddannelser. Med forslaget vil dette krav også blive gældende ved optagel-

se på universiteternes kandidatuddannelser og masteruddannelser, der udbydes på engelsk.

Adgangsbekendtgørelsen vil blive ændret i overensstemmelse hermed.

2.2.5. Ansøgningsgebyr mv. fra visse udenlandske ansøgere

I forbindelse med behandling af ansøgninger om optagelse på en uddannelse skal det enkelte universitet i videst mulig udstrækning sikre, at alle studerende ikke bare formelt, men også reelt har de kvalifikationer og forudsætninger, der fremgår af deres ansøgning, fx faglige kundskaber og engelskkundskaber, hvis uddannelsen eller væsentlige dele heraf udbydes på engelsk. Berigtigelsen af udenlandske eksamensbeviser kan imidlertid være vanskelig, fordi der kan være tale om helt ukendte dokumenter, som kun vanskeligt lader sig oversætte. Universitetet har i dag mulighed for at fastsætte, at ansøgere skal bestå en kvalifikationsprøve og for uddannelser, der udbydes på engelsk, tillige en særlig tilrettelagt engelskprøve, men universitetet kan ikke opkræve gebyr for at afholde disse prøver. Universitetet har i dag heller ikke mulighed for at opkræve et gebyr for behandling af en ansøgning om optagelse.

Med lovforslaget åbnes mulighed for, at universitetet kan opkræve gebyr for behandling af ansøgninger og gebyr for udgifterne til eventuel afholdelse af kvalifikationsprøve og/eller prøve i engelsk eller et andet fremmedsprog, hvis disse prøver er tilrettelagt af universitetet, fra ansøgere uden for EU/EØS. Hermed er det forventningen, at useriøse ansøgere fra tredjelande kan sorteres fra, herunder åbenlyst ukvalificerede ansøgere samt ansøgere, der snyder med eksamenspapirer. Samtidig undgår universiteterne at bruge mange ressourcer på behandlingen af irrelevante ansøgninger.

Adgangsbekendtgørelsen vil blive ændret i overensstemmelse hermed.

2.3. Styrelsesbestemmelser

Pr. 1. januar 2007 sammenlægges ni sektorforskningsinstitutioner med universiteter. Disse ni sektorforskningsinstitutioner er: Forskningscenter Risø, Danmarks Fødevarerforskning, Danmarks Fiskeriundersøgelser, Danmarks Rumcenter, Danmarks TransportForskning, Statens Institut for Folkesundhed, Statens Byggeforskningsinstitut, Danmarks JordbrugsForskning og Danmarks Miljøundersøgelser.

Sammenlægningerne sker med hjemmel i universitetslovens § 31. Rammerne for universiteters varetagelse af de opgaver, der hidtil har påhvilet sektorforskningsinstitutionerne, er aftalt med universiteterne. Med lovforslagets tilpasning af styrelsesbestemmelserne sikres det, at de for sammenlægningen aftalte rammer bliver afspejlet i universitetsloven.

2.3.1. Bestyrelsens kompetencer

Af universitetsloven fremgår det, at det er bestyrelsen, der indgår udviklingskontrakt med ministeren. I forslag til ændring af universitetsloven præciseres det, at udviklingskontrakten skal omhandle universitetets samlede virksomhed, herunder også den forskning, der understøtter opgaver inden for myndighedsbetjening.

På DTU forventes der indgået aftaler om myndighedsbetjening for ca. 1,2 mia. kr., svarende til 42 pct. af universitetets samlede omsætning. Aarhus Universitet

forventes at indgå tilsvarende aftaler for godt 1 mia. kr., svarende til 29 pct. af universitetets samlede omsætning. Det er således tale om aftaler af væsentlig økonomisk betydning for universiteterne. På den baggrund foreslås det, at det som udgangspunkt er bestyrelsen, der indgår aftale med den relevante minister om varetagelsen af myndighedsopgaver efter § 2 a. Det er op til bestyrelsen at beslutte, hvorvidt denne kompetence skal delegeres til rektor.

2.3.2. Bestyrelsessammensætningen

Med lovforslaget præciseres det, at bestyrelsens sammensætning skal afspejle universitetets samlede opgaveportefølje. Det indbefatter blandt andet, at bestyrelser for universiteter, som har væsentlige opgaver med myndighedsbetjening i medfør af § 2 a, skal sammensættes, så de repræsenterer kompetencer inden for relevant myndighedsbetjening i bred forstand.

2.3.3. Bestyrelsens funktionsperiode

Det skønnes unødigt begrænsende, at det ikke er muligt at udpege et bestyrelsesmedlem for en kortere periode end 4 år i det tilfælde, hvor et medlem får varigt forfald inden periodens udløb. Det foreslås derfor, at der i det tilfælde kan udpeges en afløser for den resterende del af 4 - årsperioden.

2.3.4. Faglige enheder

Med reformen af universitetsstrukturen integreres ni sektorforskningsinstitutioner i universiteter. Med integrationen er der ikke tilsigtet nogen ændring af princippet om universitetets forskningsfrihed. Universitetet skal værne om forskningsfriheden og skal sikre, at der altid udøves en uafhængig, selvstændig og perspektivrig forskning. Forskningsfriheden er knyttet til universitetet og omfatter universitetets samlede virksomhed.

Efter den gældende lov kan sektorforskningen blandt andet integreres som et hovedområde eller et institut. Ved forslaget synliggøres muligheden for at integrere sektorforskningen som en faglig enhed.

I de tilfælde, hvor den pågældende organisatoriske enhed på universitetet alene eller fortrinsvis forventes at skulle varetage opgaver, der hidtil har påhvilet den tidligere sektorforskningsinstitution, forventes enheden organiseret som en faglig enhed. I disse tilfælde foreslås det, at medarbejderne ved den faglige enhed skal bidrage til undervisning gennem deltagelse i aktiviteterne på universitetet i øvrigt.

I de tilfælde, hvor den pågældende organisatoriske enhed både skal varetage opgaver med forskningsbaseret betjening af en eller flere offentlige myndigheder og opgaver med uddannelse, forskning mv. i øvrigt, påregnes enheden organiseret som et hovedområde, et institut eller eventuelt som en del af et institut.

Det forudsættes, at direktøren for en faglig enhed på hovedområdeniveau og sektorchefen for en faglig enhed på institutniveau så vidt muligt skal være anerkendt forsker. Desuden stilles der krav om, at direktøren og sektorchefen skal have erfaring med ledelse og løsning af forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Ifølge gældende lov har den enkelte forsker forskningsfrihed inden for sit faglige ansættelsesområde med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold. Den

enkelte forsker har således frihed til at vælge forskningsmetode, fremgangsmåde og emner inden for universitetets forskningsstrategiske rammer, som fastlagt i udviklingskontrakten. Tilsvarende vil gøre sig gældende for det videnskabelige personale, der ved sammenlægningen overføres fra en sektorforskningsinstitution til et universitet.

De forskningsstrategiske rammer vil efter sammenlægningen ligeledes indeholde aftalen mellem vedkommende minister og universitetet om opgaver efter § 2 a.

I overensstemmelse med universitetets formål, skal universitetet tilskynde medarbejderne til at deltage i den offentlige debat.

For faglige enheder på hovedområdeniveau skal der nedsættes et akademisk råd, der har samme opgaver som andre akademiske råd. Akademisk råd skal sikre, at det videnskabelige personale, herunder ph.d.-ansatte med tjenestested ved den faglige enhed bliver inddraget i den faglige enheds akademiske spørgsmål og drøftelsen af den faglige enheds strategier og erhvervsamarbejde.

2.3.5. Ph.d.-skoler

I de senere års finanslove er der blevet afsat betydelige beløb til at øge antallet af ph.d.-studerende ved universiteter. Senest er der i efteråret 2006 indgået forlig om udmøntning af Globaliseringspuljen, der blev etableret ved Velfærdsaftalen af 20. juni 2006. Forliget indebærer, at optaget af ph.d.-studerende skal fordobles frem til 2010 i forhold til niveauet i 2003, der var på ca. 1.200.

De fleste ph.d.-studerende er i dag tilknyttet en forskerskole. De første forskerskoler blev etableret i 1996, og i dag findes knap 200 forskerskoler. Forskerskolebegrebet er ikke klart defineret, hverken hvad angår skolernes organisation, kvalitetssikring, hvem der er ansvarlig for uddannelsen, eller hvordan sammenhængen er mellem forskerskoleaktiviteter på de enkelte universiteter.

I foråret 2006 afgav et internationalt forskerpanel sin evaluering af den danske forskeruddannelse i rapporten "A Public Good – PhD Education in Denmark", Videnskabsministeriet 2006. Heri konkluderede panelet blandt andet, at de danske forskerskoler er for forskellige, både hvad angår indhold og kvalitet. Panelet anbefalede, at forskerskoler organiseres af universiteter og etableres på et tværfagligt grundlag. Panelet anbefalede, at kursusdelen styrkes, og at der bliver lagt vægt på vejledning. Panelet fremhævede, at forskerskoler har behov for kritisk masse og faglig bredde.

Det er baggrunden for, at der nu foreslås indført regler om ph.d.-skoler. Formålet er at sikre forskeruddannelse af høj kvalitet gennem en klar og entydig opgave- og ansvarsfordeling. Begrebet ph.d.-skole foreslås anvendt frem for forskerskole for at undgå forveksling med tidligere brug af begrebet forskerskole. Begrebet ph.d.-skole bruges til at betegne den organisatoriske ramme for ph.d.-uddannelsen, herunder ph.d.-kurser og -vejledning. Dekanen udpeger ph.d.-skolelederen og godkender formanden for ph.d.-udvalget og har ansvar for at sikre international evaluering af skolen og dens aktiviteter. Ph.d.-skolerne kan oprettes både internt på et universitet og i et samarbejde mellem flere universiteter. Det forventes, at aktiviteter i regi af de eksisterende forskerskoler vil blive

indpasset i de kommende ph.d.-skoler. Støtte til tværgående forskeruddannelsesaktiviteter via forskningsrådgivningssystemet ændres ikke ved denne lov.

Med fokus på ledelse af skolen bliver der mulighed for at skabe tilpas store ph.d.-skolemiljøer for de ph.d.-studerende og koncentrere de forskningsfaglige ressourcer i relation til ph.d.-uddannelsen. I forening med en bedre udnyttelse af den eksisterende kapacitet og en forestående revision af ph.d.-bekendtgørelsen vil forslaget bidrage til at sikre en dansk forskeruddannelse på højeste internationale niveau.

2.3.6. Ankemulighed for universitetsstuderende over meritafgørelser

Med det formål at nedbringe unødvendige forlængelser af studietiden nedsættes ankenævn for afgørelser om merit.

Efter forslaget skal en afgørelse om merit, herunder forhåndsmerit, truffet af et studienævn på universitetet kunne indbringes for et fagkyndigt ankenævn af den, afgørelsen vedrører. Universitetet (rektor) nedsætter ankenævnet, der består af en videnskabelig medarbejder fra faget ved det pågældende universitet og en videnskabelig medarbejder fra det samme fag ved et andet dansk universitet.

Ankenævnets kompetence omfatter både behandling af klager over et studienævns afslag på forhåndsmerit i forbindelse med planlagte udlandsophold eller ophold ved et andet dansk universitet og afslag på merit for dele af en uddannelse bestået ved et andet dansk universitet eller ved en anden dansk videregående uddannelsesinstitution. Et ankenævn kan ændre studienævnets afgørelse eller afvise klagen. Et ankenævns afgørelse er endelig, for så vidt angår det faglige indhold, men retlige spørgsmål kan indbringes for Universitets- og Bygningsstyrelsen, jf. universitetslovens § 34, stk. 1.

Med forslaget styrkes de studerendes retssikkerhed. Herudover er det forventningen, at forslaget kan medvirke til at sikre en ensartet praksis, for så vidt angår de afgørelser om merit og forhåndsmerit, som træffes af de forskellige universiteters studienævn på grund af ankenævnets sammensætning med repræsentanter fra to universiteter.

Den gældende ordning for adgang til at klage til Kvalifikationsnævnet, jf. bekendtgørelse nr. 74 af 24. januar 2003 af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer mv., over et studienævns afgørelse om merit for udenlandske uddannelseskvalifikationer berøres ikke af lovforslaget.

Undervisningsministeren har den 30. november 2006 fremsat tilsvarende lovforslag om ankemulighed over meritafgørelser for danske uddannelseskvalifikationer og over forhåndsmerit i forbindelse med planlagte udlandsophold truffet af uddannelsesinstitutioner, der udbyder uddannelser efter regler fastsat af Undervisningsministeriet eller Kulturministeriet. Det sker ved en ændring af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer mv., hvorefter Kvalifikationsnævnets kompetence udvides, jf. lovforslag nr. L 97.

2.3.7. Aftagerpaneler og ny censorordning

Efter forslaget skal der etableres obligatoriske aftagerpaneler for hvert faglige område ved universiteterne. Samtidig er det målet at etablere en ny censorordning,

hvor universitetet beskikker censorerne efter indstilling fra universitetets aftagerpaneler.

Efter de gældende regler har universitetet til opgave at sikre en løbende og systematisk dialog med og kontakt til bl.a. aftagere om uddannelsernes indhold, profil, kvalitet og relevans. Flere universiteter har allerede etableret aftagerpaneler eller arbejdsmarkedspaneler. Panelerne har bl.a. til opgave at rådgive og drøfte uddannelsernes kompetenceprofiler i forhold til arbejdsmarkedets behov, arbejdsmarkedsrelevans for nye uddannelser og udbudet af efter- og videreuddannelse. Målet er at forbedre de nyuddannedes muligheder for beskæftigelse og udvikle uddannelserne med henblik på at tilgodese arbejdsmarkedets behov.

Med lovforslaget lægges op til, at universitetet får pligt til at etablere aftagerpaneler, og at aftagerpanelerne får til opgave at rådgive universitetet om uddannelsernes kvalitet og relevans for samfundet. Hvis universitetet finder det hensigtsmæssigt, kan universitetet vælge at nedsætte et eller flere aftagerpaneler i fællesskab med et eller flere andre universiteter. Herved får aftagerpanelet opgaver, der omfatter uddannelser, som udbydes af flere universiteter. Det skal fremgå af universitetets vedtægt, hvordan dets aftagerpaneler nedsættes og organiseres, herunder om aftagerpanelet nedsættes i fællesskab med andre universiteter.

Efter de gældende regler skal der etableres landsdækkende eksterne censorkorps, der beskikkes af ministeriet, og som via censorformandskaberne skal bidrage til en overordnet kvalitetssikring af uddannelserne. En række af de nuværende brede kvalitetssikringsopgaver, som de landsdækkende censorkorps varetager, foreslås overført til de obligatoriske aftagerpaneler og akkrediteringsprocessen, jf. forslag til lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (akkrediteringsloven). Der lægges derfor op til en justering af censorinstitutionen. Det er tanken, at der skal etableres decentrale eksterne censorkorps, der udpeges af det enkelte universitet efter indstilling fra aftagerpaneler, og som primært får til opgave at sikre den studerendes retssikkerhed ved eksamen og eksaminationens kvalitet.

De landsdækkende censorkorps nedlægges, men kan efter universiteternes ønske erstattes af nye fælles censorkorps for samme eller beslægtede uddannelser. En indstilling af censorer til fælles censorkorps kan ske i samarbejde med aftagerpaneler ved andre universiteter eller ved, at universitetet nedsætter aftagerpaneler i fællesskab med et eller flere andre universiteter.

3. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Det er vurderingen, at forslaget for så vidt angår sammenlægninger af universiteter og af universiteter og sektorforskningsinstitutioner er udgiftsneutralt for staten. Det er vurderingen, at universiteternes engangsudgifter til sammenlægning med andre universiteter og med sektorforskningsinstitutioner vil modsvares af de langsigtede synergi- og effektivitetsgevinster af sammenlægningerne.

De berørte sektorforskningsinstitutioners bevillinger forbliver hos fagministeren, idet bevillingsbudgetteringen dog fra 2008 ændres, så der bliver tale om tilskud. Der vil blive indgået aftaler mellem de respektive fagministre og universitetsbestyrelser om udførelsen af og betaling for forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner

Lovforslaget er en opfølgning på regeringens reform af universitets- og forskningsstrukturen. Som led i reformen reduceres antallet af sektorforskningsinstitutioner pr. 1. januar 2007 med ni. Disse institutioner sammenlægges med universiteter.

Universiteter er selvejende institutioner. Lovforslaget indebærer derfor, at sektorforskningsinstitutionerne udtræder af statsregnskabet, når de overgår til universiteter. De universiteter, der pr. 1. januar 2007 sammenlægges med sektorforskningsinstitutioner, skal for de modtagne aktiviteter i regnskabsåret 2007 aflægge regnskab som en del af statsregnskabet og i henhold til de regnskabsregler, der er fastsat for statsinstitutioner. De tidligere sektorforskningsinstitutioner indgår fremover i den økonomiske forvaltningsmodel for universitetsområdet.

Som led i processen har tre universiteter desuden besluttet af sammenlægge sig med et andet universitet, hvorved antallet af universiteter reduceres fra tolv til ni. De tre universiteter, der har valgt at nedlægge sig selv og sammenlægge sig med andre universiteter, er: Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, Danmarks Farmaceutiske Universitet og Handelshøjskolen i Århus. Der pågår for tiden forhandlinger om sammenlægning mellem Aarhus Universitet og Danmarks Pædagogiske Universitet. Hvis disse forhandlinger resulterer i en sammenlægning, vil Danmark have otte universiteter.

Forslaget har administrative konsekvenser for universiteterne, som får pligt til at tilbyde samtaler til personer, som efter afsluttet adgangsgivende eksamen ønsker at søge optagelse på universitetets bacheloruddannelser. Endvidere får universiteterne pligt til at nedsætte ankenævn for afgørelser om merit og aftagerpaneler.

Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Det er forventningen, at lovforslaget vil have positive økonomiske konsekvenser for erhvervene, idet lovforslaget blandt andet gennem sammenlægninger af universiteter og sektorforskningsinstitutioner forventes at styrke universiteternes uddannelser og forskning og samarbejdet mellem universiteterne og erhvervene om uddannelse, forskning og innovation.

Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget forventes ikke at have administrative konsekvenser for erhvervene.

Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget kan få administrative og økonomiske konsekvenser for visse udenlandske studerende, hvis universitetet vælger at opkræve gebyr af disse studerende for optagelse på universitetets uddannelser samt for afholdelse af optagelsesprøve og/eller sprogrprøve. Lovforslaget forventes herudover ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ikke miljømæssige konsekvenser.

Lovforslagets forhold til EU-retten

En fagminister vil efter en periode og med rimeligt varsel kunne konkurrenceudsætte de opgaver, et universitet udfører for fagministeren. Konkurrenceudsættel-

sen vil ske i overensstemmelse med EU's regler herfor. Lovforslaget indeholder i øvrigt ingen EU-retlige aspekter.

Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, regioner og kommuner		Ingen
Administrative konsekvenser for stat, regioner og kommuner	Antallet af sektorforskningsinstitutioner reduceres med ni. Antallet af universiteter reduceres fra tolv til ni.	De sammenlagte sektorforskningsinstitutioner udtræder af sektorforskningsloven og overgår til universiteternes forvaltningsmodel.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Indirekte positiv effekt.	Ingen
Administrative konsekvenser for Erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Større indsigt i evalueringer.	Gebyr for visse udenlandske studerende for afholdelse af optagelsesprøve og/eller sprogprøve.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	

4. Høring

Udkast til lovforslag har været sendt i høring hos universiteterne og en lang række institutioner, organisationer, ministerier og offentlige myndigheder mv., jf. nedenstående fortegnelse.

Udkastet har været offentliggjort på Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings hjemmeside og på høringsportalen på www.danmark.dk

4.1. Høringsliste

Universiteter mv.:

Københavns Universitet
 Aarhus Universitet
 Syddansk Universitet
 Roskilde Universitetscenter
 Aalborg Universitet
 Danmarks Tekniske Universitet
 Handelshøjskolen i København
 Danmarks Pædagogiske Universitet
 IT-Universitetet

Ministerier:

Beskæftigelsesministeriet
Finansministeriet
Forsvarsministeriet
Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Justitsministeriet
Kirkeministeriet
Kulturministeriet
Miljøministeriet
Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender
Ministeriet for Flygtning, Indvandrere og Integration
Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
Skatteministeriet
Socialministeriet
Transport- og energiministeriet
Udenrigsministeriet
Undervisningsministeriet
Økonomi- og Erhvervsministeriet

Andre:

Akademiet for de Tekniske Videnskaber
Akademikernes Centralorganisation
Danske Regioner
Business Institute
Centralorganisationernes Fællesudvalg
Civiløkonomerne
Danmarks Jurist- og Økonomforbund
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Erhverv
Dansk Industri
Dansk Magisterforening
Dansk Metal
Danske Studerendes Fællesråd
Det Ethiske Råd
Det Kongelig Danske Videnskabers Selskab
Det Frie Forskningsråd
Det Strategiske Forskningsråd
Foreningen af Universitets- og Handelshøjskolestuderende
Foreningen af Unge Handelsmænds Uddannelse
Foreningen af Yngre Læger
Foreningen af speciallæger
Forskeruddannelsesudvalget
Forskningsrådet for Sundhed og Sygdom
Forskningsrådet for Natur og Univers
Forskningsrådet for Kultur og Kommunikation
Forskningsrådet for Teknologi og Produktion
Forskningsrådet for Samfund og Erhverv
Frederiksberg Kommune
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
Gymnasieskolernes Lærerforening

Gymnasieskolernes Rektorforening
Handels- og Kontorfunktionærernes Forbund
Handels-, Transport- og Serviceerhvervene, Arbejdsgiverforeningen
Ingeniørforeningen i Danmark
Koordinationsudvalget for Forskning
Kommunernes Landsforening
Københavns Kommune
Landbrugsraadet
Landsorganisationen i Danmark
Overenskomstansattes Centralorganisation
Rektorkollegiet
Rigsrevisionen
Rådet for Teknologi og Innovation
Sektorforskningens Direktørkollegium
Statsansattes Kartel
Statstjenestemændenes Centralorganisation II
Studenterrådgivningen

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

Til § 2 a.

Bestemmelsen fastslår, at det er en del af universitetets opgaver baseret på sin forskning at udføre myndighedsbetjening efter aftale herom med den minister, hvorunder det pågældende område hører.

De opgavetyper, som universitetet i medfør af bestemmelsen kan påtage sig, er opregnet i § 2 i lov om sektorforskningsinstitutioner, jf. lov nr. 326 af 5. maj 2004, og kan sammenfattes under betegnelsen forskningsbaseret myndighedsbetjening. Det drejer sig om:

- a) rådgivning inden for det område, som aftalen med pågældende minister vedrører,
- b) myndighedsopgaver,
- c) udviklingsarbejde med et klart samfundsmæssigt sigte,
- d) formidling, herunder varetagelse af viden- og teknologioverførsel af egen forskning til interessenter, samt
- e) driftsopgaver i forbindelse hermed.

Universitetet kan kun påtage sig myndighedsopgaver rettet mod borgere og virksomheder (litra b), hvis der foreligger særskilt hjemmel hertil tilvejebragt af vedkommende minister.

I tilfælde, hvor universitetet i væsentligt omfang udfører opgaver efter § 2 a, skal bestemmelser om ledelse og organisation af opgaverne fastsættes i vedtægten.

I forbindelse med ministeren for videnskab, teknologi og udviklings godkendelse af universitetets vedtægt, skal vedkommende minister orienteres om relevante afsnit.

Ved vurderingen af, om et universitet i væsentligt omfang udfører opgaver efter § 2 a, lægges vægt på universitetets opgaveportefølje, opgavernes karakter og opgavernes andel af universitetets samlede omsætning.

En forudsætning for, at universitetet kan påtage sig opgaver efter § 2 a, er, at der foreligger en aftale herom mellem universitetet og ministeren for det pågældende fagområde, fagministeren. Aftalen skal omfatte omfang og kvalitet af opgaveløsningen samt betaling herfor. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling har udsendt retningslinier for aftalernes indhold. Disse er offentliggjort på hjemmesiden for Universitets- og Bygningsstyrelsen: www.ubst.dk

Løsning af de opgaver, som dækkes af aftalen, finansieres ved tilskud fra fagministeren.

I Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udviklings retningslinier er det foreslået, at aftalerne er 4-årige og rullende, hvorved forstås, at de årligt efter forhandling fornys for en ny fireårig periode. Af aftalen skal fremgå, hvilken andel af ministeriets betaling, der medgår til forskning, og som derfor medregnes ved opgørelsen af efterlevelsen af målsætningen om, at 1 pct. af BNP skal medgå til offentlig forskning, jf. Finansministeriets "forskningsstatistik".

Fagministeren kan beslutte at konkurrenceudsætte hele eller dele af opgaver, som er henlagt til et universitet efter § 2 a. Konkurrenceudsættelsen skal ske med et rimeligt varsel over for universitetet. Opgaverne kan som udgangspunkt ikke overgå til andre leverandører (konkurrenceudsættes) før tidligst to år efter indgåelse af den første aftale, dvs. tidligst fra 2009.

Til nr. 2

De nærmere regler for indhold af uddannelsen fastsættes i ph.d.-bekendtgørelsen, der udstedes i medfør af § 8, stk. 2. Den gældende bekendtgørelse om ph.d.-uddannelsen og ph.d.-graden, bekendtgørelse nr. 114 af 8. marts 2002, agtes efter forudgående drøftelser med universiteterne ændret, således at uddannelseskravene præciseres bl.a. på baggrund af anbefalingerne i den evaluering af ph.d.-uddannelserne, som blev gennemført i foråret 2006, og som er offentliggjort i rapporten "A Public Good – PhD Education in Denmark".

Til nr. 3

Til § 8 a.

Forslaget til § 8 a, stk. 1, åbner mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om pligtmæssig elektronisk kommunikation, herunder anvendelse af digital signatur, mellem universitetet og indskrevne studerende i forbindelse med tilmelding til undervisning, prøver mv. og i forbindelse med aflevering af skriftlige opgaver, speciale, ph.d.-afhandling mv.

Det forudsættes i den forbindelse, at universitetet tilbyder de studerende adgang til nødvendigt edb-udstyr på universitetets område, hvorfra kommunikationen kan ske. Det forudsættes også, at udstyr og systemer er handicapvenlige og sikrer mulighed for fortrolig kommunikation (kryptering).

Forslaget til § 8 a, stk. 2, åbner endvidere mulighed for, at ministeren kan fastsætte regler om, at de studerendes evalueringer af undervisningen skal offentliggøres på universitetets hjemmeside. Reglerne skal udformes sådan, at de sikrer fuld anonymisering af den enkelte underviser, og at oplysninger, der er tavshedsbelagte, eller oplysninger, som offentligheden ikke har adgang til at få indsigt i, ikke bliver offentliggjort, jf. forvaltningsloven, offentlighedsloven og persondataloven. Reglerne vil blive udarbejdet i samarbejde med universiteterne.. I forbindelse med udformning af reglerne, skal det sikres, at evalueringerne, der offentliggøres, ligger inden for faste kriterier, således at der opnås sammenlignelighed mellem universiteter.

Til § 8 b

Til § 8 b, stk. 1.

Efter forslaget får universitetet pligt til at tilbyde samtaler til personer, som vil søge optagelse på universitetets bacheloruddannelser. Bestemmelsen omfatter kun personer, der har afsluttet en adgangsgivende gymnasial uddannelse, og som anmoder om en samtale. Herved får de ret til vejledning om, hvad de forskellige uddannelser indeholder, og hvilke adgangskrav de skal opfylde. Det er målet, at det skal blive lettere at foretage et korrekt studievalg, sådan at risikoen for frafald mindskes.

Til § 8 b, stk. 2.

Ministeren kan fastsætte regler om antal og omfang af de samtaler, som universitetet skal tilbyde efter stk. 1, herunder at samtalerne kun gives inden for en periode, som har sammenhæng med ansøgningsfristerne for optagelse til bacheloruddannelserne, og at universitetet tilbyder mulighed for såvel telefonisk som personlig kontakt.

Til nr. 4

Ifølge den gældende bestemmelse skal der indgås udviklingskontrakt mellem bestyrelsen og videnskabsministeren. Udviklingskontrakten beskriver det enkelte universitets strategiske satsningsområder, ligesom der opstilles en række mål inden for uddannelse, forskning, vidensspredning, internationalisering mv. Udviklingskontrakten vil skulle revideres i de tilfælde, hvor opgaverne vedrørende forskningsbaseret myndighedsbetjening i medfør af § 2 a har indflydelse på de med videnskabsministeren aftalte mål og rammer for universitetet. Revision forventes tidligst at ske i efteråret 2007.

I forslaget præciseres det, at udviklingskontrakten skal omhandle universitets samlede virksomhed. Af udviklingskontrakten skal det fremgå, i hvilket omfang de opgaver, som universitetet varetager i medfør af § 2 a, forventes at bidrage til uddannelse, forskningskvalitet, tiltrækning af EU-midler, erhvervssamarbejde og internationalt samarbejde.

I forbindelse med forhandlingen af udviklingskontrakten skal ministeren for videnskab, teknologi og udvikling sikre sig, at udviklingskontrakten respekterer de med vedkommende minister indgåede aftaler om opgaver efter § 2 a.

Til nr. 5

Sammenlægning af sektorforskningsinstitutioner og universiteter og etablering af et samspil på alle niveauer mellem de hidtidige sektorforskningsopgaver og universitetets øvrige opgaver vil være centrale strategiske udfordringer for universiteter i en periode fremover. De aftaler, som skal indgås med fagministeren om løsning af opgaver efter § 2 a, vil desuden ofte være af betydeligt omfang. På den baggrund er det fundet hensigtsmæssigt, at det som udgangspunkt er bestyrelsen, der indgår kontrakten med en fagminister om opgaver efter § 2 a uanset, at det i medfør af forslaget § 14 stk. 9, normalt er rektor, der tegner universitetet i relation til eksterne samarbejder.

Universiteterne udfører også opgaver for en anden minister i medfør af § 7 (uddannelsesopgaver). Det er fundet naturligt at sidestille de to typer af opgaver i henseende til bestyrelsens kompetence.

Bestyrelsen kan delegere kompetencen til at indgå aftale til rektor. Regler om delegation skal fastsættes i vedtægten, hvis universitetet i væsentligt omfang udfører opgaver efter § 2 a og § 7.

Til nr. 6 og 7

Bestemmelsens første punktum er ny og sigter på at præcisere allerede gældende lov, nemlig, at bestyrelsens sammensætning skal afspejle universitetets samlede profil og opgaver. Bestyrelsens sammensætning skal også afspejle opgaver efter § 2 a, når disse varetages i væsentligt omfang.

Bestyrelsesmedlemmer udpeges i deres personlige egenskab og kompetence og ikke som repræsentanter for bestemte interesser, organisationer eller sektorer. Medlemmer af bestyrelsen må ikke repræsentere bestemte interesser og er alene bundet ved deres overbevisning og ikke ved nogen forskrift fra andre.

Til nr. 8

Til stk. 3.

Erfaring i forbindelse med universiteternes udarbejdelse af vedtægter har vist, at det er unødigt begrænsende, at det ikke er muligt at udpege et bestyrelsesmedlem for en kortere periode end 4 år. Med forslaget skabes smidighed i henseende til fastsættelsen af funktionsperioden i forbindelse med udpegning af et nyt bestyrelsesmedlem ved et siddende medlems varige forfald. Et nyt medlem kan udpeges for det afgående medlems resterende funktionsperiode.

Til nr. 9

Konsekvensændring som følge af ændringer i § 16 og muligheden for ansættelse af direktører og sektorchefer ved faglige enheder og udpegning af ph.d.-skoleledere.

Til nr. 10

Universitetet kan i medfør af § 10, stk. 1, jf. også § 16 a, beslutte at henlægge opgaver efter § 2 a til faglige enheder. Med bestemmelsen placeres ansættelseskompetencen af ledere ved faglige enheder på hovedområdeniveau hos rektor, ligesom det gælder for ledere af hovedområder i øvrigt, jf. gældende lovs § 14, stk. 4. Det forventes, at universiteter, der i væsentligt omfang varetager opgaver efter § 2 a, vil udvide den øvrige øverste ledelse, så et medlem af denne som sin hovedkompetence bliver ansvarlig for disse opgaver.

Til nr. 11

Ændringen er en konsekvensændring som følge af forslagets § 14, stk. 5.

Til nr. 12

Er der på universitetet oprettet et akademisk råd for hvert hovedområde foreslås det, at der oprettes akademisk råd for faglige enheder på hovedområdeniveau.

Til nr. 13

Da der ikke er studerende på en faglig enhed, er der foreslået, at akademisk råd for faglige enheder på hovedområdeniveau sammensættes, så det består af direktøren som født formand og i øvrigt af videnskabeligt personale, herunder ph.d.-studerende, der har tjenestested ved den faglige enhed. Da akademisk råds hovedopgave er at sikre den akademiske uafhængighed, er det som for øvrige akademiske råd foreslået, at teknisk-administrativt personale ikke repræsenteres.

Til nr. 14

Til stk. 1.

Forslaget er en konsekvensændring som følge af indsættelsen af § 2 a, idet dekanen som hidtil skal sikre sammenhæng i og kvalitet og kvalitetsudvikling af de opgaver, der påhviler hovedområdet.

Til nr. 15

Oprettes faglige enheder på institutniveau, foreslås det, at dekanen ansætter og afskediger enhedens sektorchef på samme måde, som dekanen har kompetence til at ansætte og afskedige institutledere.

Til nr. 16

Til stk. 4.

Det foreslås, at dekanen får kompetencen til at udpege og afsætte ph.d.-skoleledere. Ved udpegningen skal dekanen sikre, at ph.d.-skolelederen har faglige og ledelsesmæssig legitimitet, jf. forslaget § 16, stk. 11.

Til stk. 5.

Internationale evalueringer skal gennemføres med regelmæssige mellemrum fx hvert 5. år og ved brug af internationale paneler. Inden igangsættelse skal evalueringen drøftes med dekanen og i ph.d.-udvalg.

Til nr. 17

Konsekvensændring som følge af etableringen af ph.d.-skoler. Med bestemmelsen foreslås, at dekanen også skal nedsætte ph.d.-udvalg og godkende formænd for ph.d.-udvalg. Godkendelse af formand for et ph.d.-udvalg sker efter indstilling fra ph.d.-skolelederen.

Til nr. 18

Konsekvensændring som følge af forslaget § 16, stk. 4 – 5.

Til nr. 19

På samme måde som for studienævn foreslås det, at dekanen kan anvende denne bestemmelse til i undtagelsestilfælde, det vil sige kun ved alvorlig misrøgt af funktionen, at bringe et ph.d.-udvalgs funktion til ophør inden valgperiodens udløb. Bestemmelsen giver også mulighed for, at dekanen – som for studienævn – kan overtage ph.d.-udvalgets opgaver. Anvendelse af denne mulighed må betragtes som en absolut undtagelse. Hjemmelen til, at dekanen kan overtage ph.d.-udvalgets opgaver vil også kunne anvendes uden, at ph.d.-udvalgets funktions bringes til ophør, f.eks. i en situation hvor en beslutning af tidsmæssige grunde ikke kan udsættes.

Til nr. 20

Konsekvensændring som følge af forslaget § 16, stk. 3 og 4. Det foreslås, at ansættelses- og afskedigelsesproceduren for sektorchefer ved de særlige faglige enheder som for institutledere skal fastsættes i vedtægten. Ligesom for øvrige ledere skal proceduren her sikre, at sektorchefer har faglig og ledelsesmæssig legitimitet. Proceduren for udpegning af ph.d.-skoleledere fastsættes ligeledes i vedtægten. Proceduren skal sikre, at lederen for ph.d.-skolen har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.

Til nr. 21

Til § 16 a, stk. 1.

De opgaver, som hidtil har påhvilet sektorforskningsinstitutionerne, og som nu overgår til universiteter, er eller forventes at blive indpasset i universiteternes opgaveløsning på forskellige måder. Formålet med bestemmelsen er at skabe et

fleksibelt system, hvorefter det enkelte universitet i videst muligt omfang kan indrette sin organisation efter behov.

Varetagelsen af opgaver efter § 2 a kan ske på universitetets allerede eksisterende hovedområder eller institutter, eller der kan oprettes særskilte hovedområder, institutter eller afdelinger med det formål primært at varetage opgaver efter § 2 a. Ledelsesansvaret for varetagelsen af opgaver efter § 2 a vil som for øvrige opgaver ligge hos dekan eller institutleder.

Skønnes det uhensigtsmæssigt at placere opgaver i et hovedområde eller institut, kan universitetet oprette en faglig enhed, som varetager opgaver efter § 2 a.

Til § 16 a, stk. 2.

Den faglige enhed kan placeres som et af universitetets hovedområder eller på niveau hermed, således at direktøren for enheden ansættes og afskediges af rektor. Enheden kan også placeres på institutniveau, således at lederen af enheden ansættes og afskediges af dekanen. Endelig kan enheden placeres som en del af et institut.

Til § 16 a, stk. 3.

For faglige enheder på hovedområdeniveau er lederen direktør. Direktøren skal så vidt muligt være anerkendt forsker. En direktør, der ikke er anerkendt forsker, kan ansættes, hvis det ikke er muligt at ansætte en anerkendt forsker, f.eks. fordi ingen egnede anerkendte forskere, der har erfaring med ledelse og varetagelse af opgaver efter § 2 a, har søgt stillingen.

Bestemmelsen indeholder desuden et ufravigeligt krav om, at direktøren ved en faglig enhed på hovedområdeniveau skal have erfaring med ledelse og varetagelse af opgaver efter § 2 a.

I de tilfælde, hvor der undtagelsesvis ansættes en direktør, der ikke er anerkendt forsker, må universitetet på anden måde sikre kvaliteten i forskningen.

Til § 16 a, stk. 4.

Direktøren skal opbygge en organisation til at løfte den faglige enheds samlede opgaver med inddragelse af det videnskabelige personale, ph.d.-studerende med tjenestested på den faglige enhed og det teknisk administrative personale.

Direktøren har ansvaret for den faglige enheds kvalitet i forskning og udførelse af opgaver. Direktøren har ansvaret for evalueringer af enhedens opgaver, herunder forskning. Tidspunktet for evalueringer skal fastsættes i udviklingskontrakten.

Direktøren er ansvarlig for den faglige enheds deltagelse i universitetets uddannelse og undervisning, herunder udvikling af forsknings- og uddannelsesmiljøet og sikring af talentpleje.

Da der ikke forventes at ligge selvstændig uddannelse eller undervisning på den faglige enhed, skal den faglige enheds deltagelse i universitetets uddannelse og undervisning foregå efter aftale og i samarbejde med studieledere og ph.d.-skoleledere inden for de for den faglige enhed relevante områder.

Til § 16 a, stk. 5.

Ligesom dekaner kan ansætte og afskedige institutledere og sektorchefer, foreslås det, at direktører kan ansætte og afskedige sektorchefer.

Til § 16 a, stk. 6.

For faglige enheder placeret på institutniveau er lederen sektorchef. Sektorchefen skal så vidt muligt være anerkendt forsker. En sektorchef, der ikke er anerkendt forsker, kan ansættes, hvis det ikke er muligt at ansætte en anerkendt forsker, f.eks. fordi ingen egnede anerkendte forskere, der har erfaring med ledelse og varetagelse af opgaver efter § 2 a, har søgt stillingen.

Bestemmelsen indeholder desuden et ufravigeligt krav om, at sektorchefen ved en faglig enhed institutniveau skal have erfaring med ledelse og varetagelse af opgaver efter § 2 a.

I de tilfælde, hvor der undtagelsesvis ansættes en sektorchef, der ikke er anerkendt forsker, må universitetet på anden måde sikre kvaliteten i forskningen.

Til § 16 a, stk. 7.

Sektorchefens opgaver svarer i høj grad til institutlederens opgaver. Sektorchefen varetager efter retningslinier fastlagt af universitetets bestyrelse den faglige enheds daglige ledelse, herunder planlægning og fordeling af arbejdsopgaver, forskningsmiljøet, budget og personale. Sektorchefen er ansvarlig for den faglige enheds forskning og for opfølgning på evaluering af den faglige enheds opgaver, herunder forskning.

Det er i bestemmelsen slået fast, at forskere ved en faglig enhed er omfattet af den gældende lovs bestemmelser om forskningsfrihed.

Den enkelte forsker har forskningsfrihed inden for sit faglige ansættelsesområde med de forpligtelser, der følger af et ansættelsesforhold. Den enkelte forsker har således frihed til at vælge forskningsmetode, fremgangsmåde og emner inden for universitetets forskningsstrategiske rammer, som fastlagt i udviklingskontrakten og aftalen mellem universitetet og vedkommende minister om opgaver efter § 2 a.

På samme måde som for institutledere foreslås det, at sektorchefer i kraft af sin instruktionsbeføjelse kan pålægge den enkelte forsker at løse bestemte opgaver, men den enkelte forsker kan, hvor den pågældende ikke er pålagt sådanne opgaver forske frit inden for universitetets forskningsstrategiske rammer. Sektorchefen skal være orienteret om – og godkende – medarbejdernes aftaler om varetagelse af eksternt finansierede forskningsprojekter, jf. også forslaget § 14, stk. 9. Sektorchefen skal følge den enkelte forskers publikationsvirksomhed og kvaliteten heraf, herunder overholdelsen af universitetets videnskabsetiske retningslinier.

Til § 16 a, stk. 8.

Ansættelses- og afskedigelsesproceduren for sektorchefer ved de faglige enheder skal fastsættes i vedtægten. Proceduren skal sikre, at sektorchefen har faglig og ledelsesmæssig legitimitet.

Til § 16 b, stk. 1.

Med det formål at fastholde og øge kvaliteten af ph.d.-uddannelsen, herunder øge gennemførelsen og reducere studietiden samt sikre en større og mere ensartet kvalitet af ph.d.-uddannelse i Danmark, foreslås det, at al ph.d.-uddannelse skal foregå ved ph.d.-skoler.

En ph.d.-skole er en organisatorisk enhed med en leder, der har det overordnede ansvar for uddannelse af ph.d.-studerende inden for et fagligt afgrænset og sammenhængende område. Ph.d.-skolen har ansvaret for, at de indskrevne ph.d.-studerende gennemgår et struktureret og sammenhængende uddannelsesforløb, herunder udlandsophold, på højeste internationale niveau med undervisning og vejledning, der lever op til fastsatte krav om kvalitet.

Uddannelsen af ph.d.-studerende kan ske i samarbejde mellem flere ph.d.-skoler, men ansvaret for den enkelte ph.d.-studerendes forløb ligger altid hos en ph.d.-skole på det universitet, hvor den ph.d.-studerende er ansat.

Til § 16 b, stk. 2.

En ph.d.-skole kan oprettes for et hovedområde eller dækkende ph.d.-uddannelser på flere hovedområder enten inden for samme universitet eller på flere universiteter.

Ved oprettelse af ph.d.-skoler skal universitetet sikre, at det er muligt at etablere et kursusudbud, der både i henseende til kvalitet og kvantitet lever op til krav om højeste internationale niveau og skaber et attraktivt studiemiljø for ph.d.-studerende fra ind- og udland. Antallet af ph.d.-skoler og mål for antal studerende, herunder gennemførelsesprocenten på de forskellige ph.d.-skoler, fastlægges i universitetets udviklingskontrakt.

Til § 16 b, stk. 3.

Ph.d.-skolelederen har det overordnede ansvar for uddannelse af ph.d.-studerende inden for et fagligt afgrænset og sammenhængende område. På linje med andre ledere på universitetet foreslås det, at ph.d.-skolelederen skal være anerkendt forsker. Ph.d.-skolelederen skal desuden have erfaring med og indsigt i ph.d.-uddannelse.

Til § 16 b, stk. 4.

Det foreslås, at ph.d.-skolelederen udpeger ph.d.-vejledere på ph.d.-skolen. Ph.d.-skolelederen indstiller endvidere formænd for ph.d.-udvalget til dekanen.

Efter forslaget godkender ph.d.-skolelederen ph.d.-studerende til indskrivning på skolen efter indstilling fra repræsentanterne for det videnskabelige personale i ph.d.-udvalget.

I forbindelse med indstilling til indskrivning af ph.d.-studerende kan ph.d.-udvalget lade sig rådgive af f.eks. interne forskningsudvalg eller fagkyndige paneller.

Ansættelsen af de ph.d.-studerende følger universitetets almindelige regler herfor.

Til § 16 b, stk. 5.

Det er lederen for ph.d.-skolen, der er ansvarlig for ph.d.-skolens uddannelse. Lederens planlægning af uddannelsen sker med inddragelse af ph.d.-udvalget. Det forventes, at planlægningen af uddannelsen vil omfatte en sikring af værdifulde internationale ophold for de studerende.

Det er endvidere ph.d.-skolelederens ansvar at sikre et tilfredsstillende kvalitetsniveau i ph.d.-afhandlingerne.

Til § 16 b, stk. 6.

Det foreslås, at ph.d.-skolelederen med inddragelse af ph.d.-udvalget skal følge op på evaluering af uddannelse og vejledning på ph.d.-skolen.

Ved dokumenteret dårlig eller mangelfuld vejledning er ph.d.-skolelederen ansvarlig for efter drøftelse med dekanen at følge op på dette og eventuelt i samråd med dekanen at udpege nye vejledere. Heri ligger også, at det er ph.d.-skolelederens ansvar at følge op på for lange studietider, frafald mv.

Til § 16 b, stk. 7.

Ph.d.-udvalg oprettes for at sikre de ph.d.-studerendes indflydelse på ph.d.-forløbet. Ph.d.-udvalget skal have deltagelse af ph.d.-studerende. Der kan være flere ph.d.-udvalg under den enkelte ph.d.-skole. Universitetet fastsætter nærmere regler for ph.d.-udvalgets arbejde.

Med en selvstændig hjemmel til oprettelse af ph.d.-udvalget er ph.d.-uddannelsen ikke længere omfattet af den gældende lovs regler om studienævn.

Til § 16 b, stk. 8.

Det foreslås, at ph.d.-udvalget skal bestå af såvel videnskabeligt personale som ph.d.-studerende. I ph.d.-udvalget betragtes ph.d.-studerende som studerende.

Det samlede antal medlemmer af ph.d.-udvalg fastsættes i universitetets vedtægt.

Til § 16 b, stk. 9.

Det foreslås, at de nærmere rammer for organisering og implementering af ph.d.-skolerne fastlægges på universitetet, således at de nærmere regler herfor fastsættes i universitetets vedtægt.

Der findes i dag tværgående forskerskoler, der er oprettet i samarbejde mellem flere universiteter med en administrativ forankring på af de deltagende universiteter. Det foreslås, at det muliggøres at oprette ph.d.-skoler på tværs af universiteter.

Det forventes, at ph.d.-skoler, der oprettes på tværs af universiteter, vil oprette fælles ph.d.-udvalg med deltagelse af ph.d.-studerende og øvrigt videnskabeligt personale fra de deltagende universiteter. Ved bestemmelsen gives hjemmel til, at ph.d.-udvalget for ph.d.-skolen kan sammensættes med repræsentanter fra flere af de deltagende universiteter.

Det foreslås, at de nærmere regler om nedsættelsen af det fælles ph.d.-udvalg skal fastlægges i de deltagende universiteters vedtægt.

Til nr. 22

Konsekvensændring som følge af ændringer i forslaget § 16.

Til nr. 23

Konsekvensændring som følge af ændringer i forslaget § 16.

Til nr. 24

Med tilføjelsen af ordene ”herunder forhåndsmerit” i universitetslovens § 18, stk. 6, nr. 4, foretages en præcisering af bestemmelsen, idet studienævnet allerede i dag har kompetence til træffe afgørelse i alle ansøgninger om merit. Det gælder således også ansøgninger om forhåndsmerit i forbindelse med planlagte studieophold ved et andet universitet i Danmark eller udlandet.

Præciseringen skal bl.a. ses i sammenhæng med, at et studieophold i udlandet kun kan gennemføres med statens uddannelsesstøtte (SU) og anden støtte, hvis opholdet på forhånd er godkendt af det danske universitet som fuldt meritgivende. Herved kan de uddannelsesdele, som er gennemført i udlandet, erstatte en tilsvarende del af den danske uddannelse. Præciseringen skal også ses i sammenhæng med forslaget til § 1, nr. 3, om, at faglige spørgsmål ved studienævnets afgørelser om merit og forhåndsmerit kan indbringes for et ankenævn.

Til nr. 25

Til § 18 a, stk. 1 og 2.

Med bestemmelsen får de studerende ret til at klage til et ankenævn over et studienævnets faglige afgørelse om merit, når der er tale om et helt eller delvist afslag på merit eller forhåndsmerit. Det er rektor ved det universitet, hvor studienævnet har truffet afgørelsen, der nedsætter ankenævnet, som består af en videnskabelig medarbejder fra universitetet og en videnskabelig medarbejder fra et andet universitet med fagligt kendskab til uddannelsen og dens fag/fagelementer. Medarbejderen fra universitetet må ikke være medlem af det studienævn, der har truffet afgørelsen. De nærmere regler om ankenævnet og dets virksomhed fastsættes af ministeren, jf. forslaget til § 18 a, stk. 3.

Til § 18 a, stk. 3.

Med bestemmelsen får ministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om ankenævnet. Det er forventningen, at ministeren vil bestemme, at ankenævnets afgørelse træffes efter en drøftelse mellem medlemmerne i ankenævnet, og at drøftelsen kan foregå skriftligt, herunder pr. e-mail, hvis der er enighed blandt medlemmerne om skriftlig behandling. Det er en forudsætning, at behandlingen af sagen sker på sikker og fortrolig vis. I tilfælde af uenighed mellem medlemmerne i ankenævnet, er det repræsentanten fra det andet universitet, som har den udslagsgivende stemme, når afgørelsen træffes.

Det foreslås, at ministeren fastsætter, at ankenævnets afgørelser er endelige med hensyn til den faglige vurdering af spørgsmålet om merit. Det er forventningen, at ministeren vil bestemme, at klager over ankenævnets afgørelser kan indbringes for universitetet, hvis klagen vedrører retlige spørgsmål, og at en sådan klage skal indgives senest to uger efter, at afgørelsen er meddelt den, som afgørelsen vedrører. Universitetets afgørelse kan indbringes for Universitets- og Bygningsstyrelsen, jf. universitetslovens § 34, stk. 1.

Til § 18 b, stk. 1.

Efter bestemmelsen skal universitetet nedsætte aftagerpaneler, som består af udefra kommende medlemmer. Der skal nedsættes det nødvendige antal aftagerpaneler, hvilket betyder, at der normalt skal nedsættes et aftagerpanel for hvert faglige område ved universitetet, da medlemmerne tilsammen skal have erfaring med og indsigt i uddannelsesområdet og de ansættelsesområder, som uddannelserne giver adgang til.

Til § 18 b, stk. 2 og 4.

Panelerne har bl.a. til opgave at rådgive universitetet om uddannelsernes kvalitet og relevans i forhold til arbejdsmarkedets behov, således at man undgår blindgyder og stopklodser, minimerer meritproblemer og hermed økonomisk og menneskelig ressourcospild.

Til § 18 b, stk. 3.

Ministeren agter at fastsætte en ny censorordning i medfør af universitetslovens § 8, hvorefter ministeren udsteder generelle regler om uddannelse. Ved den foreslåede justering af censorinstitutionen øges fokus på censorernes opgave med at sikre den enkelte studerendes retssikkerhed og kvaliteten ved de enkelte, individuelle eksaminationer. Samtidig styrkes denne opgave ved projekter og mundtlige eksamener, idet disse fremover altid skal gennemføres med censur. Censurformen kan både være ekstern eller intern censur efter universitetets beslutning.

Baggrunden for at styrke censuren ved mundtlige prøver i forhold til skriftlige prøver er, at der ved en skriftlig prøve foreligger dokumentation for den pågældende præstation. Dette har bl.a. betydning, hvis den studerende efterfølgende stiller spørgsmål ved, om bedømmelsen er retfærdig og vil klage over denne. Ved en mundtlig prøve er det normalt vanskeligere at dokumentere, hvad der er foregået under eksaminationen.

Der vil fortsat være krav om, at bachelorprojekt, kandidatspeciale og masterprojekt skal bedømmes ved ekstern censur. Endvidere vil ministeren overveje at åbne mulighed for, at der kan indføres ekstern censur som stikprøvekontrol ved skriftlige eksamener efter universitetets beslutning, eventuelt således at alle uddannelser oplever mindst én stikprøvekontrol.

Efter forslaget opretter universitetet sit eget eksterne censorkorps for samme eller beslægtede uddannelser, eventuelt i samarbejde med andre universiteter. De eksterne censorer beskikkes af universitetet, men efter indstilling fra aftagerpanelet for at sikre uafhængigheden af universitetet. En indstilling af censorer til fælles censorkorps kan ske i samarbejde med aftagerpaneler ved andre universiteter eller ved, at universitetet nedsætter aftagerpaneler i fællesskab med et eller flere andre universiteter.

Blandt de eksterne censorer udpeges et censorformandskab, der får til opgave at fordele censuropgaverne blandt censorerne i korpset og at indberette til universitetet eller universiteterne, hvis censorkorpset er fælles for uddannelser ved flere universiteter, via aftagerpanelerne.

Til § 18 b, stk. 5.

Efter bestemmelsen åbnes der mulighed for, at et aftagerpanel kan være fælles for uddannelser ved to eller flere universiteter. Det vil især være relevant for samme eller beslægtede uddannelser og i de situationer, hvor der af faglige grunde er behov for koordinerende funktioner. Det fælles aftagerpanel kan bidrage til at sikre fælles identitet, niveau og indholdsrelevans samt mindske meritproblemer mellem samme og beslægtede uddannelser ved forskellige universiteter. Derimod skal de ikke sikre, at samme uddannelser udbudt ved flere universiteter bliver identiske uddannelser.

Til § 18 b, stk. 6.

Et universitet kan både have egne aftagerpaneler for en eller flere uddannelser og fælles aftagerpaneler for en eller flere uddannelser. Hvis to eller flere universiteter vil have fælles aftagerpaneler, skal der være ensartede regler i universiteternes vedtægter om det fælles aftagerpanel, for så vidt angår organisering mv.

Til nr. 26

Den gældende universitetslovs § 19, stk. 1, foreslås opsplittet i tre nye stykker, således at det fremgår af stk. 1, hvilke typer af aktiviteter, der ydes tilskud til, af stk. 2 hvorledes tilskud til uddannelse fastsættes, og af stk. 3 hvorledes tilskud til universitetets øvrige opgaver fastsættes.

Det fremgår af Finansloven for 2007, at der er etableret en ny og forenklet takststruktur på heltids- og deltidsuddannelse, der reducerer antallet af takster fra 17 til 3. Konsekvensen af reformen er, at de mange forskellige taksttyper (undervisnings-, fællesudgifts-, bygnings- og praktiktaxameter) sammenfattes i en enkelt uddannelsestakst. Denne takst udgør det samlede tilskud til uddannelse, dvs. til undervisning, bygninger og administration mv. Derfor foreslås ordet "undervisning" ændret til "uddannelse" i beskrivelsen af hvilke opgaver, som ministeren yder tilskud til, da begrebet uddannelse er bredere end begrebet undervisning og dækker en bredere vifte af aktiviteter.

Ændringsforslaget medfører ikke en materiel ændring af § 19, stk. 1, da bestemmelsens 2. og 3. pkt. foreslås videreført med hovedsagligt samme ordlyd i et nyt stykke 2 og 3, jf. nedenfor.

Som følge af taxameterreformen sammenfattes de forskellige taksttyper som ovenfor beskrevet til en enkelt uddannelsestakst. § 19, stk. 2, der nærmere beskriver, hvad tilskuddet til universiteterne indeholder, anses derfor for at være overflødig og foreslås som følge heraf ophævet.

Til nr. 27

Den foreslåede bestemmelse i § 19, stk. 2, viderefører den nuværende § 19, stk. 1, 2. pkt., med enkelte ændringer.

Det foreslås, at tilskud alene ydes til universiteternes udbud af godkendte uddannelser efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5. Dette skal ses i sammenhæng med forslag til lov om Akkrediteringsinstitutionen for videregående uddannelser (akkrediteringsloven), som forventes fremsat i denne folketingssamling, hvori det foreslås, at danske universiteters udbud i Danmark af bachelor- og kandidatuddannelser samt masteruddannelser og anden deltidsuddannelse efter universitetsloven

skal akkrediteres eller præ-akkrediteres og godkendes af Akkrediteringsrådet. Som følge heraf foreslås det præciseret i § 19, stk. 2, at der ydes tilskud til universitetets udbud af godkendte uddannelser efter § 4, stk. 1, nr. 1 og 2, og § 5.

Der er ikke i øvrigt tilsigtet nogen materiel ændring af bestemmelsen.

Den foreslåede § 19, stk. 3, er efter sin ordlyd indeholdt i den gældende bestemmelse i § 19, stk. 1, 3. pkt., og forudsættes anvendt i overensstemmelse med gældende praksis.

Til nr. 28

Til § 26, stk. 5.

Med bestemmelsen får universitetet mulighed for at få dækket administrative omkostninger, der er forbundet med at behandle ansøgninger om optagelse til en universitetsuddannelse. I den forbindelse skal universitetet gennemgå en række dokumenter, herunder eksamensbeviser m.m. der dokumenterer, om ansøgeren opfylder de faglige adgangskrav samt eventuelle sprogkrav, der er fastsat for den pågældende uddannelse. Det er forventningen, at et ansøgningsgebyr vil afholde nogen af de åbenlyst ukvalificerede fra at ansøge om en studieplads.

Herudover får universitetet mulighed for at få dækket de administrative omkostninger, der er forbundet med at afholde en faglig optagelsesprøve og/eller en sprogrprøve i engelsk eller et andet fremmedsprog, som kan verificere ansøgnernes faglige niveau og afsløre svindel med eksamensdokumenter, inden universitetet træffer beslutning om optagelse.

Bestemmelsen omfatter kun visse udenlandske ansøgere fra tredjelande, dvs. udenlandske ansøgere, der hverken efter EU-retten, herunder EØS-aftalen, eller konventioner og aftaler, som Danmark har indgået, har krav på ligestilling med danske studerende, for så vidt angår gratis ansøgning om optagelse til en uddannelse.

Hvis universitetet beslutter at opkræve et ansøgningsgebyr, skal gebyret omfatte alle ansøgere fra tredjelande. Gebyret tilbagebetales ikke, selv om ansøgeren ikke bliver optaget på uddannelsen. Gebyret fastsættes således, at der opnås fuld dækning for de omkostninger, der er forbundet med sagsbehandlingen, og således, at der tilstræbes balance over en 4-årig periode, jf. Finansministeriets budgetvejledning.

Til nr. 29

Konsekvensændring som følge ændringer i forslagets § 14.

Til nr. 30

I medfør af forslagets § 2 a kan universitetet efter aftale med vedkommende minister påtage sig opgaver af den type, som indtil 1. januar 2007 påhvilede sektorforskningsinstitutionerne.

Hvis universitetet og fagministeren ikke kan blive enige om en aftale, kan viden- skabsministeren efter drøftelse med fagministeren og universitetet træffe en bin- dende afgørelse om at pålægge universitetet at udføre opgaver efter § 2 a mod betaling fra fagministeren.

Det foreslås, at bestemmelsen kun skal finde anvendelse i særlige tilfælde, hvor muligheden for at indgå en frivillig aftale må anses for at være udelukket.

En fagminister kan vælge at konkurrenceudsætte de opgaver, der hidtil har påhvilet sektorforskningsinstitution, dvs. søge andre leverandører gennem udbud. Det forventes, at videnskabsministeren alene vil udnytte hjemmelen til at pålægge universitetet en aftale i perioden indtil det tidspunkt, hvor den pågældende opgave efter en beslutning om konkurrenceudsættelse kunne være overgået til en anden leverandør. Denne begrænsning i bestemmelsens anvendelse afspejler, at universitetet må kunne kalkulere med at kunne reducere sin kapacitet på det pågældende område, hvis fagministeren gennem en konkurrenceudsættelse har taget initiativ til eventuelt at fravælge universitetet som leverandør.

Til § 2

Til stk. 1.

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2007.

Til stk. 2.

Det foreslås, at personer, som vil søge optagelse på en bacheloruddannelse, får retskrav på en samtale ved universitetet med virkning fra 1. januar 2008.

Til stk. 3.

Der er i dag alene krav om, at sektorforskningsdirektører skal være forskningskyndige. De nuværende direktører skal kunne overgå til ansættelse som direktør eller sektorchef for en faglig enhed, jf. § 16 a, stk. 3 og 6. Kravet om, at direktøren eller sektorchefen så vidt muligt skal være anerkendt forsker, gælder derfor kun ved nyansættelse, genopslag af stillingen eller ved åremålsforlængelse. Kravet til nyansatte direktører fastsættes for at sikre et højt forskningsmæssigt niveau for de faglige enheder og ensartede krav til alle ledere på hovedområdeniveau og på institutter.